

Lehmä yhteistyökumppanina

ProAgrian Huippuseminaari

Kuopio

30.10.2025

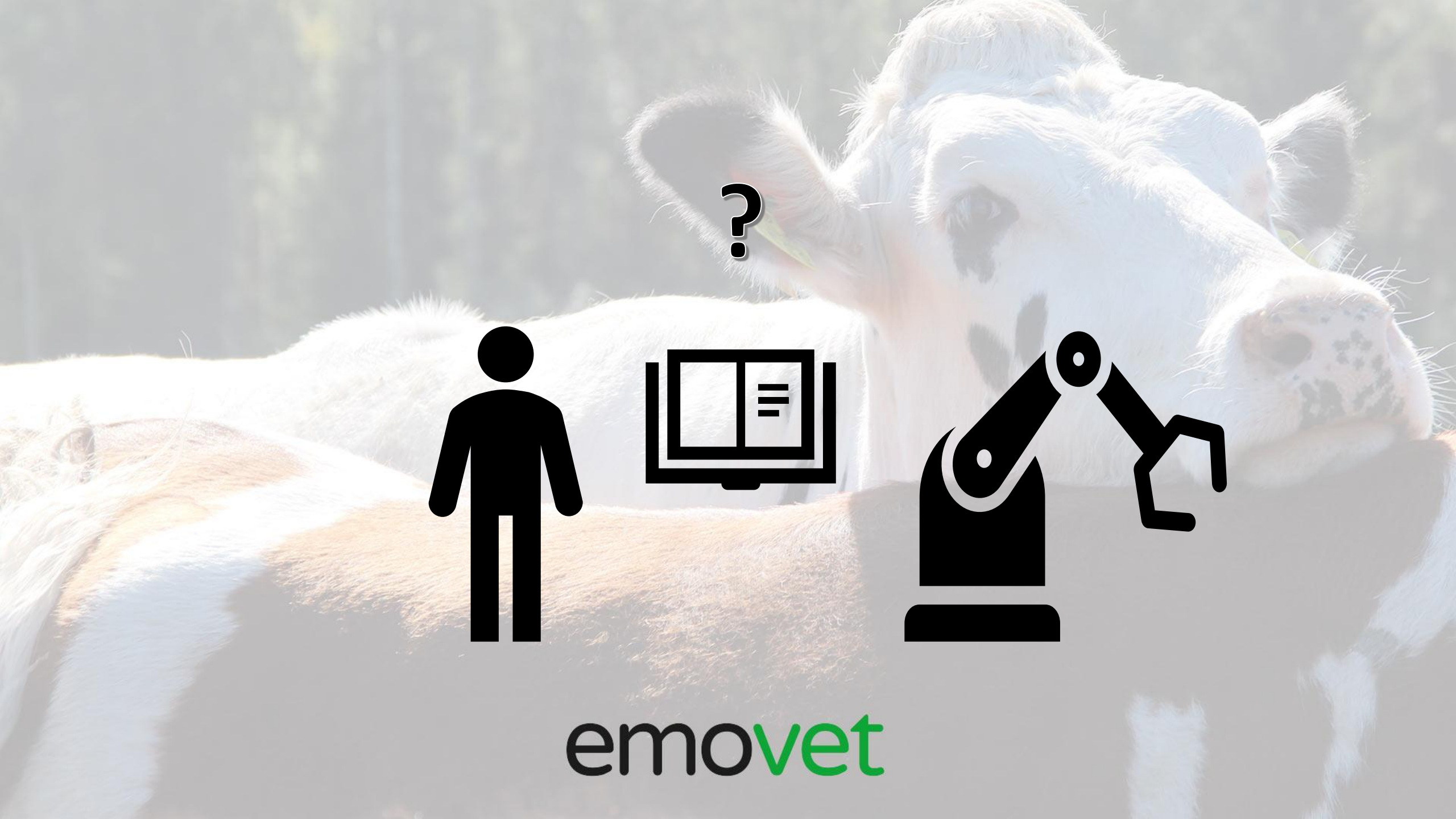
Iris Kaimio

Emovet Oy

Nautojen terveyden ja sairaudenhoidon erikoiseläinlääkäri

Eläintenkouluttaja (EAT)

emovet

?

emovet

?

emovet

Naudan käyttöohjeet

- Aistit
- Kehitysvaiheet
- Lajityypillinen käyttäytyminen
- Käyttäytymistarpeet
- Oppimisen perusteet

emovet

Lue nautaa

- Pään asento
- Katseen suunta, näkyvätkö valkuaiset
- Korvien asento
- Kipuilme
- Pyrkiikö pakoon / jähmettykö
- Liikkeiden rauhallisuus / äkillisyys
- Elekieli: puhina, pään puistelu, kuopiminen, hännän viuhdominen

Aina lähestyessäsi varmista, että nauta näkee ja kuulee sinut!

emovet

Käytös 10

Miten tällainen
lehmä kasvatetaan?

emovet

Oma "10 käytös"-lehmäni

- Rauhallinen
- Hyvä stressinsietokyky
- Rohkea ja oma-aloitteinen
- Sosiaalinen
- Luottaa ihmiseen ja kunnioittaa ihmisen omaa tilaa
- Helposti liikuteltava
- Osaa seistä paikoillaan toimenpiteiden ajan

emovet

Työkaverimme nauta

- ei ole tyhmä
- ei tee ilkeyksiä

VAAN

- käyttäytyy lajilleen
tyypillisesti
- käyttäytyy niin kuin on
oppinut
- käyttäytyy niin kuin sillä
hetkellä kannattaa

emovet

Jalostus

- Perimä vaikuttaa käyttäytymiseen
- Pyri eroon aroista eläimistä
- Stressinsietokyky
- Rauhallisuus
- Emo-ominaisuudet?

emovet

HYVÄ SUHDE NAUTAAN

- Ole rauhallinen – silloin nautakin on
- Ole ennakoitava
- Suunnittele käsittelytilanteet etukäteen
- Ymmärrä naudan lajityypillistä käyttäytymistä
- Ymmärrä oppimisen perusteet

Vasikka-aika

Käsittely

- Automaatio vähentää vasikoiden käsittelyä
 - Ihminen ei yhdisty ruokaan
- Usein ihminen yhdistyy vain negatiivisiin asioihin
 - Korvamerkkien kiinnitys, nupoutus, lääkitseminen, letkutus...
- Vasikoiden käsittelystä on hyötyä kaiken ikäisillä
 - Erityisesti ihan pienenä ja vieroituksen aikoihin
 - 90 s päivittäinen käsittely riittää

emovet

Vasikka-aika

- Ympäristö
- Ryhmäkasvatus
 - lisää vasikoiden stressinsietokykyä
 - opettaa sosiaalisia taitoja
 - oppivat nopeammin syömään
- Tilaa leikkiä
- Virikkeistäminen

emovet

Vasikoiden virikkeistäminen

- Mitä on virikkeistäminen?
 - Lisätään eläimen mahdollisuutta toteuttaa luontaisia käyttäytymistarpeitaan
 - Tuodaan eläimen ympäristöön uutta aistittavaa, sosiaalisia kontakteja, älyllisiä haasteita
- Tärkeää:
 - Turvallisuus:
 - fyysinen turvallisuus
 - eläintaudit
 - Vaihtelevuus

emovet

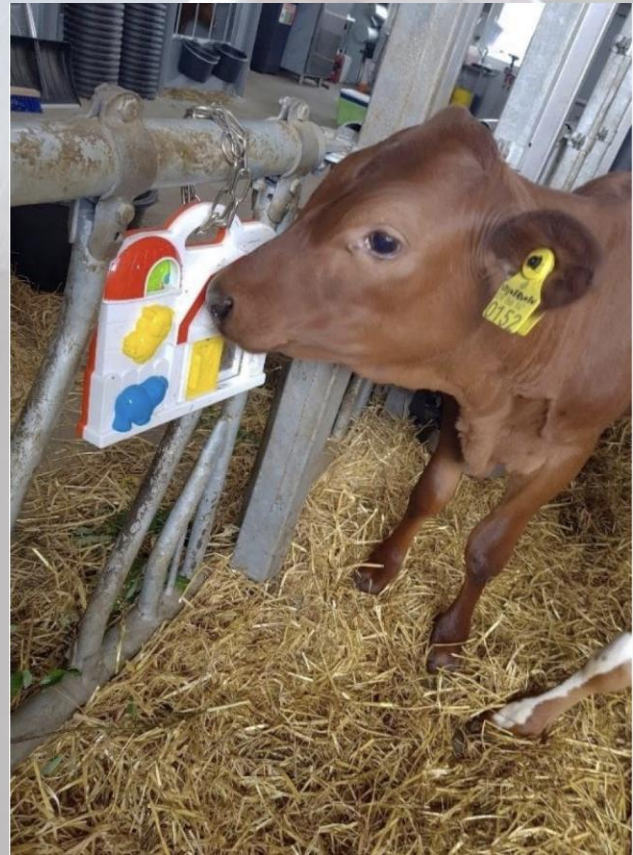

Vasikoiden virikkeistäminen

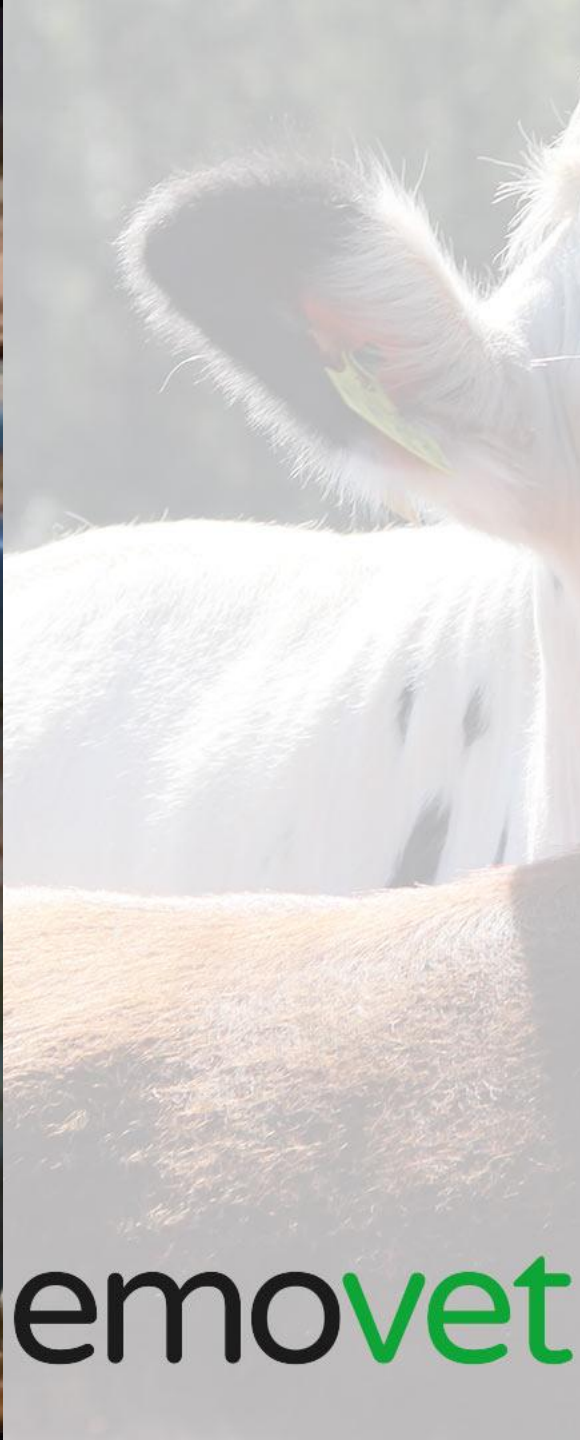
Mitä hyötyä

- Eläimet suhtautuvat pelottomammin uusiin asioihin
- Stressinsietokyky paranee
- Sosiaalisuus lisääntyy
- Häiriökäyttäytyminen vähentyy
- Hyvinvointi paranee

Kuva: Piritta Pärssinen, KPEDU

emovet

emovet

Vasikka-aika

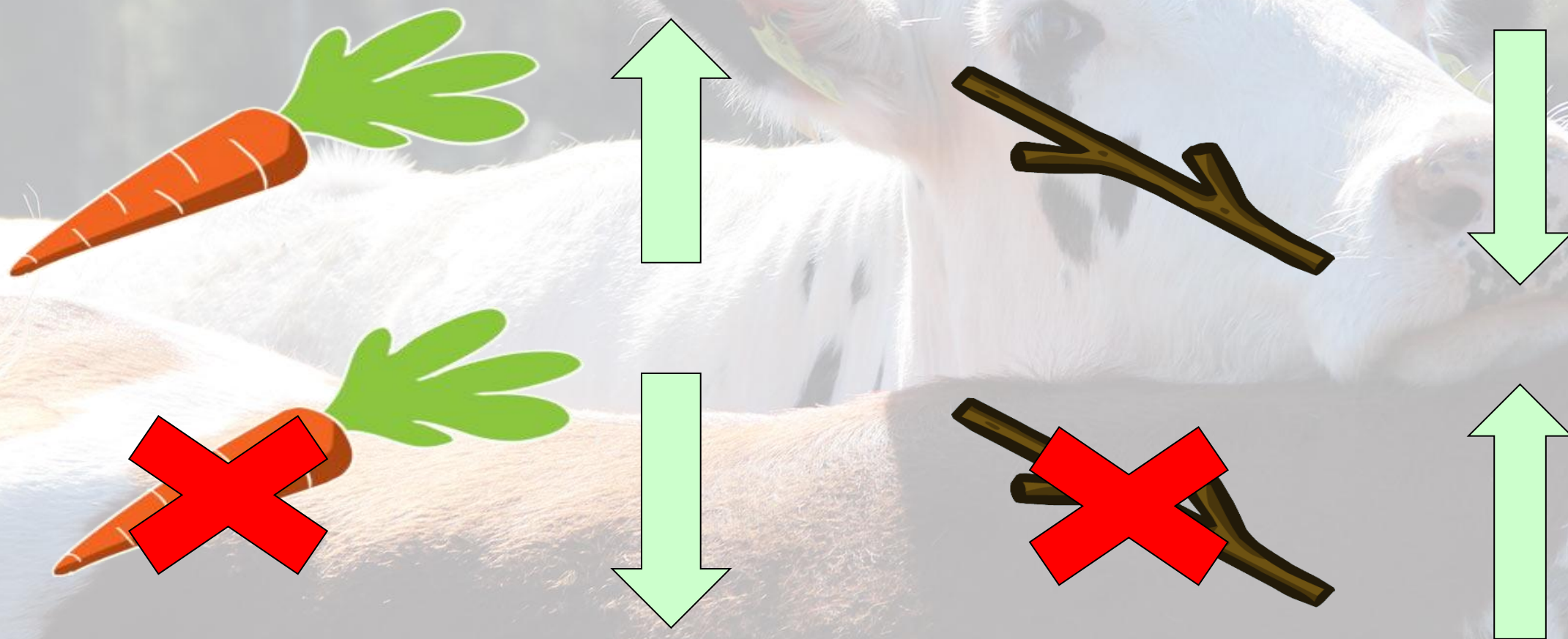
Koulutus

- Vasikoita voi ja kannattaa kouluttaa
- Palkkiona voi toimia rapsutus, ruoka, paineen poisto
- Arka vasikka: totutus käsittelyyn, tehtävä vähitellen
- Ylikesy vasikka: luopuminen ihmisestä
- Liikkuminen: paine/paineen poisto

emovet

Oppimisen perusteet

emovet

Hiehoaika

- Mitä taitoja tuleva lypsylehmä tarvitsee?
 - Hieholla on paljon joutoaikaa – joutavat itseopiskelemaan!
 - Järjestä ympäristö niin että voivat opiskella
 - Makuuparret
 - Lukkoaita
 - Kulkuportit
 - Kioskit?
 - "Robotti"?

emo

Hiehoaika

- Nauta muistaa oppimansa
 - Valitse itse, milloin on aikaa kouluttaa
- Joka lehmän perustaidot:
 - Seiso paikallaan, kun käsitellään
 - Liiku, kun pyydetään liikkumaan (ja oikeaan suuntaan)
- Hyödyllisiä lisätaitoja:
 - Kohteen seuraaminen
 - Päitsien "pukeminen" ja talutus
 - Pään nostaminen pyydetessä

emove

Lypsyn harjoittelu

- Paikallaan seisominen, kun käsitellään
- Utareen koskeminen
- Robotille / asemalle kulkeminen
- Pesuharjat / kuppi
- Lypsimet

emovet

Negatiivisen vahvisteen käyttö käsittelyssä

Kuljetus kohteen avulla

Positiivinen vahviste

- Mieti, mihin tilanteisiin voisit lisätä jonkin palkkion
 - Lypsy?
 - Siirrot?
 - Lukkoaita?
 - Pistäminen?
 - Sorkkahoito?
- Lisää positiivista tunnetilaa
- Parantaa suhdetta ihmiseen
- Tekee seuraavasta kerrasta helpompaa

emovet

Kiitos!

